

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ПЪРВОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2015 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През първото тримесечие на 2015 г. БВП възлиза на 17 245 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 8 817 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 224 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 2.0% на БВП през първото тримесечие на 2015 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.9% спрямо четвъртото тримесечие на 2014 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Първо тримесечие на 2015 година

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт¹ (БВП) през първото тримесечие на 2015 г. възлиза на 17 245 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 2 395 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.74168 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 9 901 млн. долара и съответно на 1 375 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 8 817 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 224 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през първото тримесечие на 2015 г. възлиза на 14 562 млн. лв. по текущи цени.

През първото тримесечие на 2015 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява равнището си с 0.2 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година, достигайки 3.0%. Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 1.4 процентни пункта и достига 32.0%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, намалява и достига ниво от 65.0% при 66.2% през съответния период на предходната година.

¹ **Брутният вътрешен продукт по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

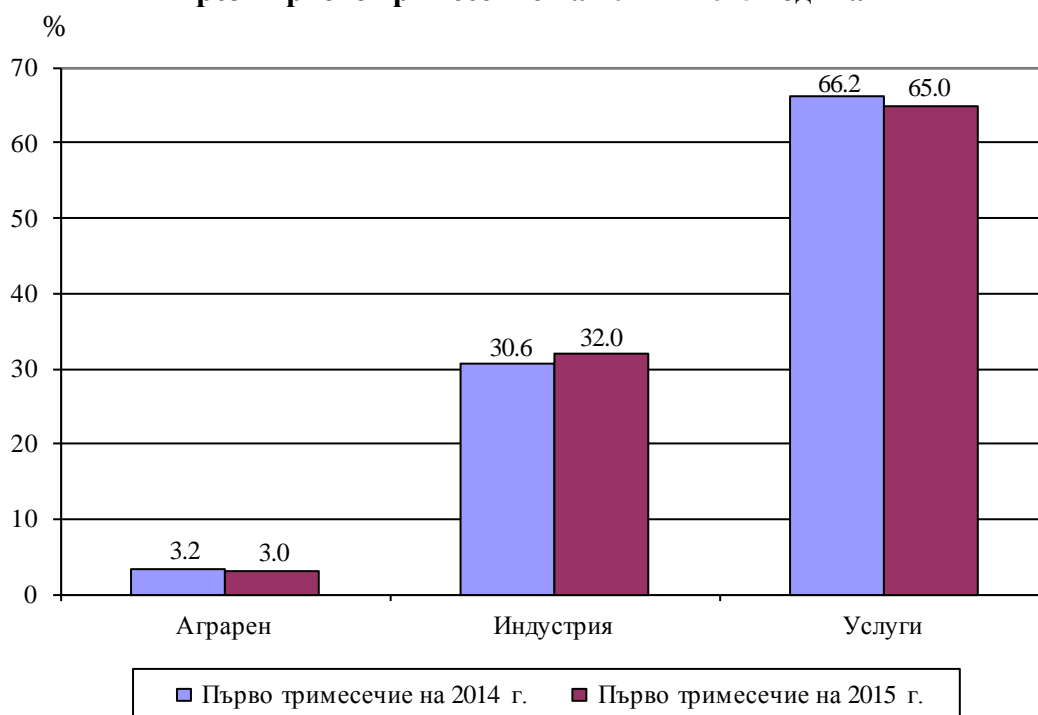
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² **Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени** е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през първото тримесечие на 2014 и 2015 година

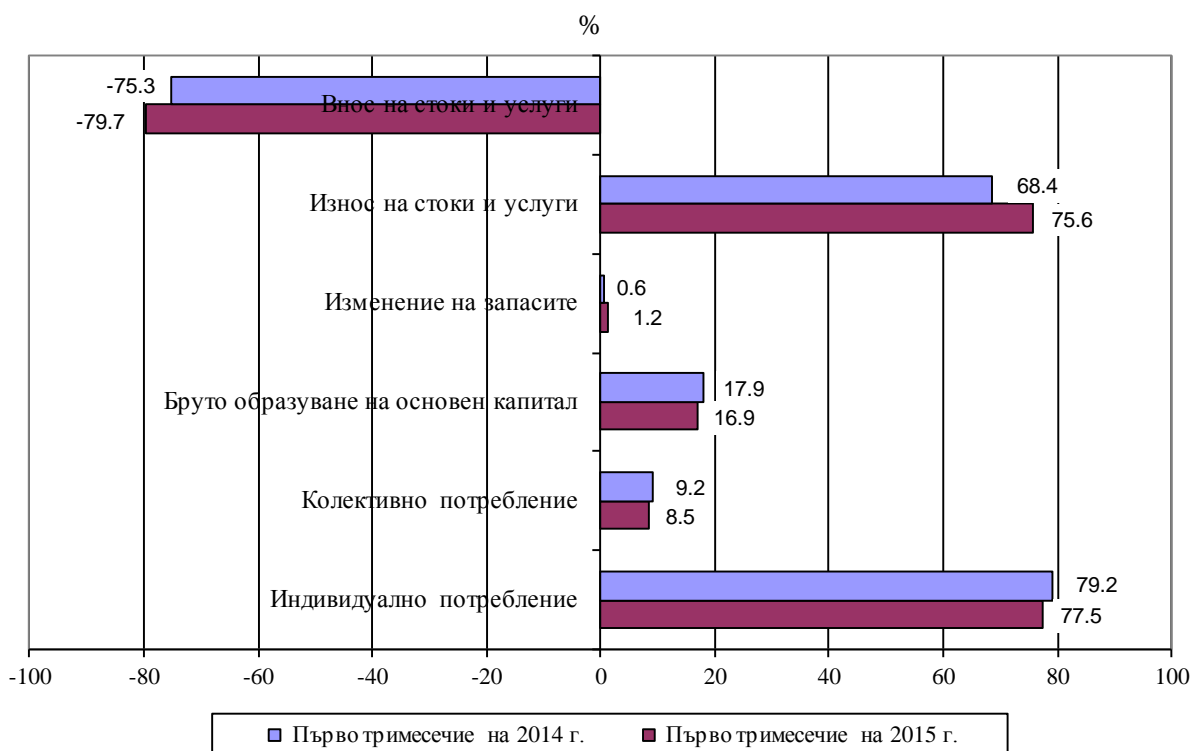
За крайното потребление¹ през първото тримесечие на 2015 г. се изразходват 86.0% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 16.9% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно.

¹ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² **Бруто образуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

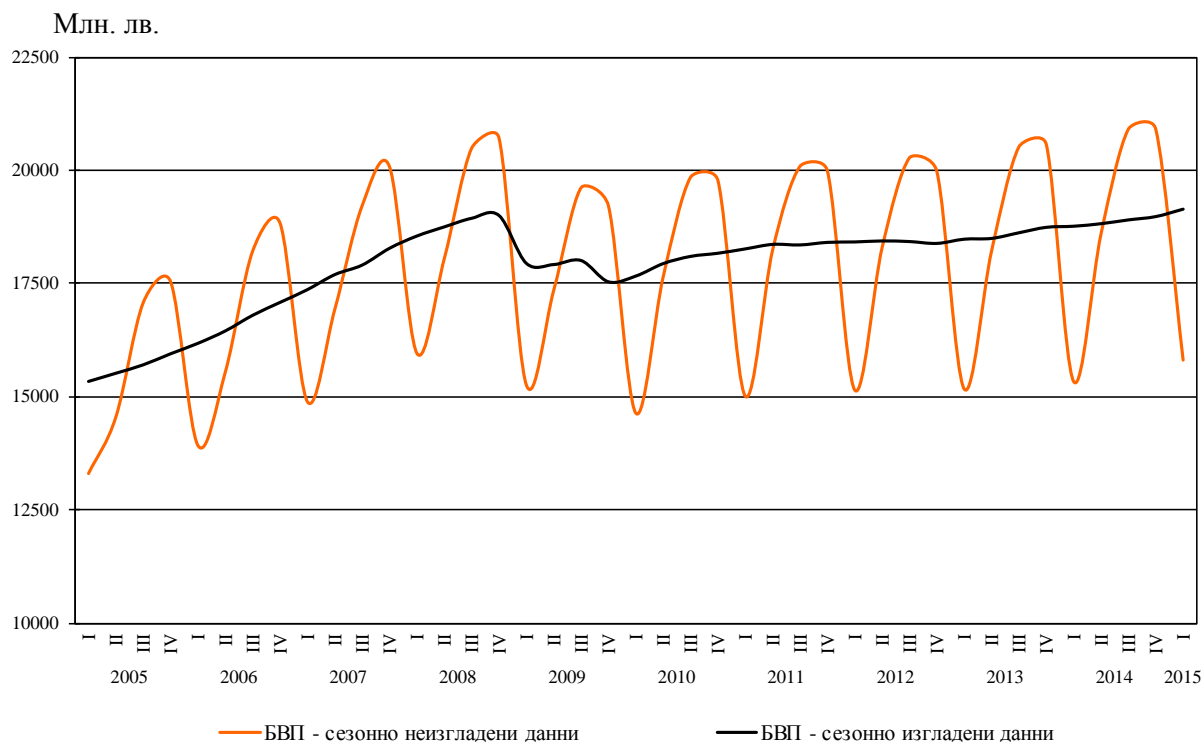

Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през първото тримесечие на 2014 и 2015 година

Фиг. 3. БВП по тримесечия по средногодишни цени на 2010 година

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Тримесечни изменения

През първото тримесечие на 2015 г. БВП¹ нараства спрямо четвъртото тримесечие на предходната година с 0.9% според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 0.6%.

По предварителни данни за първото тримесечие на 2015 г. крайното потребление не показва изменение спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен капитал намалява с 0.1%. Износът на стоки и услуги увеличава равнището си с 4.8%, а вносът на стоки и услуги се увеличава с 4.7%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на разработения от Евростат софтуерен продукт Demetra, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изгладане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти.

Годишни изменения

БВП нараства с 2.0% през първото тримесечие на 2015 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

През първото тримесечие на 2015 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 1.7%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: Селско, горско и рибно стопанство - 5.1%, Операции с недвижими имоти - 4.5%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 4.0%, Промисленост - 3.4%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - 1.8%, Финансови и застрахователни дейности - 0.5%, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения - 0.3%.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за регистрирания положителен икономически растеж има крайното потребление с ръст от 1.1% и бруто образуването на основен капитал, което нараства с 2.1%. Износът на стоки и услуги се увеличава с 12.9%, а вносът на стоки и услуги - с 9.7%.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приета с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за първото тримесечие на 2015 година¹

		Първо тримесечие на 2015 година		
		стойностен обем в текущи цени - млн. лв.	относителен дял	
			в БДС - %	в БВП - %
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	14 562	100.0	84.4
2	Аграрен сектор	434	3.0	2.5
3	Индустрия	4 656	32.0	27.0
4	Услуги	9 472	65.0	54.9
5	Корективи	2 683		15.6
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	17 245		100.0
	По елементи на крайното използване:	17245		100.0
7	Крайно потребление (8+9)	14 822		86.0
8	Индивидуално	13 356		77.5
9	Колективно	1 466		8.5
10	Бруто капиталопроизводство (11+12)	3 121		18.1
11	В основен капитал	2 906		16.9
12	Изменение на запасите	215		1.2
13	Външнотърговско салдо (14-15)	-698		-4.1
14	Износ на стоки и услуги	13 039		75.6
15	Внос на стоки и услуги	13 737		79.7
16	Статистическа разлика	0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		II 2014	III 2014	IV 2014	I 2015	II 2014	III 2014	IV 2014	I 2015
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	0.4	0.4	0.3	0.6	2.3	1.9	1.2	1.7
2	Селско, горско и рибно стопанство	1.5	2.7	0.3	0.5	1.4	3.7	3.9	5.1
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	0.8	0.7	0.5	1.3	3.6	4.0	2.9	3.4
4	Строителство	-0.5	0.4	0.5	-1.1	-1.1	-1.0	1.1	-0.8
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.8	0.3	0.3	0.4	2.2	1.7	1.5	1.8
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.1	0.2	-0.4	0.4	1.8	0.7	0.0	0.3
7	Финансови и застрахователни дейности	1.3	-1.7	0.6	0.3	-1.7	0.0	2.5	0.5
8	Операции с недвижими имоти	0.3	1.2	1.1	1.8	1.3	1.5	2.6	4.5
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	0.3	1.3	0.9	1.5	2.2	7.8	4.3	4.0
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.2	-0.2	0.0	0.0	2.3	0.8	0.0	0.0
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	0.0	0.1	-0.6	0.7	1.8	-1.5	-7.3	0.2
12	Корективи	1.8	0.5	0.8	2.7	1.6	2.5	3.7	6.0
13	Брутен вътрешен продукт	0.3	0.4	0.4	0.9	1.8	1.5	1.3	2.0
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	-0.3	0.3	1.1	0.0	1.2	0.8	1.4	1.1
15	Индивидуално	-0.6	0.2	1.1	-0.3	0.9	0.6	0.9	0.3
16	Колективно	0.4	0.2	0.5	-0.4	1.7	1.0	1.6	0.7
17	Бруто капиталобразуване
18	В основен капитал	0.9	0.7	0.6	-0.1	5.1	4.4	3.3	2.1
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	2.2	-2.6	8.3	4.8	3.0	-2.8	5.4	12.9
22	Внос на стоки и услуги	-0.5	0.7	4.6	4.7	3.7	2.6	7.5	9.7
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2010 г., сезонно изгладени данни с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2010 година.